

Силабус курсу Політичний екстремізм

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань 052 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 052«Політологія»

Освітньо-професійна програма «Міжнародні та регіональні політичні комунікації»

Кількість кредитів ECTS: 5

Рік навчання: III , Семестр: VI

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

к. політ. н., доц. Томахів Володимир Ярославович

Контактна
інформація:

(0352)47-50-50#19-22

Опис дисципліни

Дисципліна «Політичний екстремізм» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо розуміння природи політичного екстремізму та терору як насильницьких засобів політичної боротьби в процесах політичної діяльності і відносин. Дисципліна орієнтує на розкриття змісту, видів, причини динаміки сучасного політичного екстремізму та тероризму, вміння аналізувати виміри історичних, ідеологічних, соціокультурних та соціально-економічних факторів і причин, які впливають на виникнення та функціонування політичного насилля.

Структура курсу

№ п/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Політичне насилля.	Знати сутність поняття політичного насилля , екстремізму, особливості категоріального апарату, об'єкту, предмету, методів і вимірів політичного насильства та його видів. Аналізувати концептуальні підходи до дослідження політичного насилля	Поточне опитування
2	Тема 2 Державне насилля.	Виявляти форми та характер політичного насилля в сучасному світі, проблему взаємозв'язку інституційного та неінституційного насилля. Аналізувати державне насилля та його легітимацію, взаємозв'язок політичного режиму, політичної культури та державно-політичного насилля.	
3	Тема 3. Екстремізм як суспільно-політичне явище	Знати сутність поняття політичного екстремізму, особливості методів і вимірів політичного екстремізму та його форм. Аналізувати політичну, ідеологічну та соціально-економічну базу екстремізму,	

		особливості правого та лівого екстремізму	
4	Тема 4. Етнополітичний екстремізм	Аналізувати специфіку етнополітичного екстремізму у просторі етнополітичних конфліктів, які відіграють особливу роль у житті сучасного суспільства. Знати та розуміти міжнародну та державну політику протидії етнополітичного екстремізму.	
5	Тема 5. Релігійний екстремізм	Знати специфіку релігійного екстремізму в системі функціонування релігії як соціокультурного феномену та його тісного взаємозв'язку з політикою. Аналізувати основні причини виникнення релігійного екстремізму, стадії його розвитку та роль у політичному житті.	
6	Тема 6. Політичний тероризм та його характерні риси	Розкривати сучасні теоретико-методологічні трактування поняття «політичний тероризм». Аналізувати специфіку політичного тероризму як засобу політичної боротьби. Вміти розмежовувати основні поняття: «політичний екстремізм», «політичний тероризм», «терор», «державний терор», «політичне вбивство», «війна», «партизанська війна» тощо.	
7	Тема 7. Історичний розвиток тероризму. Тероризм у ХХ столітті.	Знати історію виникнення і діяльності стародавніх терористичних угруповань в політиці, історичну трансформацію суб'єктів, об'єктів, методів, засобів тероризму, його ідеологічну динаміку. Виявляти ідеологічну різноманітність тероризму в ХХст., причини та фактори, що обумовили специфіку тероризму цього періоду	
8	Тема 8. Ісламістський тероризм	Розуміти проблематику і специфіку розвитку сучасного ісламістського тероризму, причини його виникнення, ідеологічну основу його різних напрямів. Знати основні сучасні ісламістські терористичні організації, розрізняти та аналізувати основні напрями їхньої діяльності, суб'єктів та об'єктів тероризму.	
9	Тема 9. Тероризм у сучасному світі	Розуміти проблематику і специфіку розвитку сучасного тероризму, в міжнародному політичному процесі та на внутрішньодержавному рівні.	

		Аналізувати сучасні глобалізаційні процеси як стимулюючий фактор міжнародної активності тероризму та появу його нових видів, фінансове забезпечення терористичних організацій.	
10	Тема 10. Політичний екстремізм та тероризм в Україні .	Знати про історію, історичні форми прояву політичного екстремізму, політичного терору та тероризму в Україні, його особливості, причини. Аналізувати загрози в Україні та заходи запобігання і протидії проявів екстремізму та тероризму.	

Літературні джерела

1. Екстремізм релігійний / Енциклопедія сучасної України. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=18838
2. Балацька О. Сутність та специфічні риси політичного насилля як засобу здійснення влади. URL: [C:/Documents%20and%20Settings/Адміністратор/Мои%20документи/Downloads/Grani_5_32%20\(2\).pdf](C:/Documents%20and%20Settings/Адміністратор/Мои%20документи/Downloads/Grani_5_32%20(2).pdf)
3. Браїло О. Ідеологічні основи ісламістського фундаменталізму та екстремізму: історія та можливі наслідки. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2018/2018-5-3/15.pdf>
4. Доній О. Ідеології в Україні та світі: від центру до радикалізму. К.: Ніка-Центр, 2021. 308 с.
5. Екстремізм в соціальних мережах. URL: <https://www.cir-ps.com/post/>
6. Завіруха Г.В. Релігійний екстремізм і феномен тероризму в сучасному світі *Соціум. Наука. Культура*. URL: <http://intkonf.org/zaviruha-g-v-religiyuiy-ekstremizm-i-fenomen-terorizmu-v-suchasnomu-sviti/>
7. Заславська І. М. Типологія екстремізму: методологічні підходи та класифікація. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2020. №82. С. 105–112.
8. Інтернет-тероризм та екстремізм: чи можливо від нього захиститися. *Хвиля*. URL: <https://hvylya.net/uk/analytics/235640-internet-terorizm-ta-ekstremizm>.
9. Особливості сучасного політичного екстремізму. URL: <https://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/28/20.pdf>
10. Петрушенко В. І. Політичний екстремізм у глобалізованому світі.. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2022. №3. С. 41–55.
11. Про загрозу для демократії зі сторони екстремістських партій і рухів в Європі/ Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи від 29.09 2013 р. № 1344 URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5documents%5D/%5B2003%5D/%5BSept_2003%5D/Res%201344%20.asp
12. Про основи національної безпеки України . Верховна Рада України, 2003. № 964-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
13. Требін М. Релігійний екстремізм: розуміння сутності. URL: <http://fil.nlu.edu.ua/article/view/133559>
14. Требін М. Феномен тероризму: Розуміння сутності. URL: <http://fil.nlu.edu.ua/article/view/168239>

15. Шкурат І. Глобальний тероризм: методичні підходи до вивчення . URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2/txts/pol-prav/05sivmpv.pdf>
16. Як онлайн-медіа пишуть про радикалів та екстремістів. Моніторингове дослідження. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/yak-onlajn-media-pyshut-pro-radykaliv-ta-ekstremistiv>
17. Auriel P., Beaud O., Wellman C. (Eds.). The Rule of Crisis: Terrorism, Emergency Legislation and the Rule of Law Springer International Publishing AG, 2018. 254 p
18. Criminology of Terrorism: theories and models // <http://faculty.ncwc.edu/default.htm>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Політичний екстремізм» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	20%	20%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота
Оцінка визначається як середнє арифметичне з усіх оцінок отриманих за теми на практичних заняттях	Модульна письмова робота.	Оцінка визначається як середнє арифметичне з усіх оцінок отриманих за теми на практичних заняттях	Модульна письмова робота.	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час виконання тренінгу	Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за виконання завдань самостійної роботи

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно

B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом